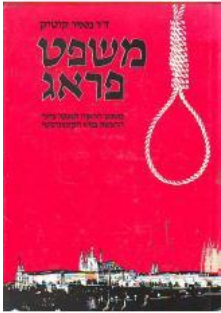

יום ה', ט"ו בכסלו תשע"ז (15 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, ט"ו בכסלו בשנת תשי"ג (1952 למניינם) - אחד-עשר מנאשמי משפט פראג הוצאו להורג.

משפט פראג היו סדרה של משפטי ראווה שנערכו בסוף 1952 בפראג בירת צ'כוסלובקיה, **בהשראתו של סטלין**, ונועדו לבצר את שלטונו במדינות הגוש הקומוניסטי.

14 נאשמים הועמדו לדין במשפט העיקרי, בהם 11 יהודים, שהבולט שבהם הוא **רודולף סלנסקי**, מזכיר המפלגה הקומוניסטית של צ'כוסלובקיה (המשפטים קרויים לעתים על שמו – משפט סלנסקי, בצ'כית). המשפטים נפתחו ב־ב' **בכסלו** (20 בנובמבר) **1952** ונוהלו בידי הרשויות הצ'כוסלובקיות, בהוראת מוסקבה, באווירה אנטישמית ואנטי-ישראלית.

סלנסקי וחבריו הואשמו ב"קשר טרוצקיסטי-טיטואיסטי-ציוני בשירות האימפריאליזם האמריקני". בהשפעת עינויים הודה סלנסקי כי היה סוכן ציוני וריגל לטובת המערב.

משפט סלנסקי הפך גם **להתקפה אנטי-ציונית ואנטי-ישראלית** בגלל המפנה במדיניות החוץ של ברית המועצות במזרח התיכון. התמיכה של הגוש הסובייטי בתוכנית החלוקה ב-1947 באה כדי לאפשר חדירה מדינית סובייטית לאזור וסילוק הבריטים. כאשר לאחר הקמתה התקרבה ישראל למערב ולארצות-הברית, גרם הדבר לאכזבה בקרמלין. התמיכה בישראל עוררה את איבת הערבים לגוש הקומוניסטי וכדי להתגבר על כך נוצר הצורך להפגין בפומבי את השינוי לגבי ישראל זה נעשה בעזרת משפט ראווה עם גוון אנטי-ציוני מובהק.

[**כעבור שבוע ימים**] ב-27 בנובמבר 1952 נידונו למוות אחד-עשר מהנאשמים, בכללם סלנסקי וולדימיר קלמנטיס, וכאמור, היום ב-ט"ו בכסלו (ב־3 בדצמבר), **בוצע גזר הדין**. שני ישראלים שהגיעו לפראג, **מרדכי אורן ושמעון אורנשטיין**, נאסרו והואשמו בריגול לטובת ישראל וארצות-הברית. הם שמשו כעדים במשפט העיקרי ואחר כך נידונו במשפט נפרד. התביעה במשפט דיברה על "תוכנית אבריאל" שזמם כביכול הציר הקודם של ישראל בפראג, אהוד אבריאל, שנועדה לשעבד את צ'כוסלובקיה לאימפריאליזם האמריקני. באותו זמן, ציר ישראל בפראג, **אריה קובובי**, הוכרז כאישיות בלתי רצויה. אורנשטיין נדון למאסר עולם, ומרדכי אורן נידון לעשרים שנות מאסר; אורנשטיין שוחרר בשנת 1954, ואורן שוחרר בשנת 1956 ביחד עם שלושת נאשמי המשפט העיקרי שלא הוצאו להורג. **בשנת 1963 זכו כל נאשמי פראג לטיהור שמם על ידי שלטונות צ'כוסלובקיה.**

"הַרְנִינוּ לְאַלְקִים עֲזָנוּ הָרִיעוּ לְאַלְקֵי יַעֲקֹב."

מתוך פרק התהלים [פ"א] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 16 ²⁰	(י-ם): 16 ⁰²	(ת"א): 16 ¹⁶	(חיפה): 16 ⁰⁵
צאת השבת	(ב"ש): 17 ²¹	(י-ם): 17 ¹⁸	(ת"א): 17 ¹⁹	(חיפה): 17 ¹⁷

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

פרשת השבוע: **"וַיִּשְׁלַח"** [בראשית ל"ב 4 – ל"ו 43]

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה **לכל** חולי ישראל

יום ה', ט"ו בכסלו תשע"ז (15 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בישראל התייחס רוב הציבור מלכתחילה אל ההאשמות כאל עלילות שווא חסרות שחר. עם זאת, אנשי מק"י הביעו אמון בהאשמות שהועלו במשפט, ובקרב אנשי מפ"ם הייתה מבוכה, בעיקר לאור מעצרו של מרדכי אורן, מראשי הקיבוץ הארצי ומפ"ם. **עמדת האגף השמאלי במפ"ם** (בראשות משה סנה, יעקב ריפתין ואליעזר פרי) הייתה שההאשמות נכונות. אחרים טענו שההאשמות כלפי אורן נבעו מאי-הבנה שיש לתקן, והיו שגינו את המשפט אך ביקשו שלא לנצל אותו כדי להשמיץ את הקומוניזם.

משפטי פראג נחשבים כחלק ממסעו האנטישמי של סטלין כנגד ה"קוסמופוליטיים חסרי השורשים" בשנים 1948–1953, והתרחש בין משפט הסופרים ואנשי הרוח היהודים למשפט הרופאים.

[\[מקור\]](#)

~~~~~

המשפטים, כאמור, היו לקראת סוף חייו וכהונתו של סטאלין והם נערכו לפי פקודותיו. ויש להיזכר שהיחסים בין צ'כוסלובקיה עצמה לבין ישראל עברו כמה שינויים בשנים הללו וגם אח"כ, כפי שנראה בהמשך:

נכונותה של ישראל להגן על שטחה גם בעזרת שימוש בכח וחוסר הרצון לסמוך על אחרים בענייני הביטחון שלרוב מפורש במערב אירופה כעקשנות ותוקפנות - **מתקבל בהבנה ברפובליקה הצ'כית**. למדינה זו היה ניסיון ביש-מזל עם כוחות מערביים, אשר ב-1930 הבטיחו לערוב לביטחונה. ברם, תחת לחץ, הם נכנעו והקריבו את שטחה של צ'כוסלובקיה וכתוצאה מכך, נכפה על צבא צ'כוסלובקיה להיכנע ללא קרב.

הטראומה מהכניעה ההיא תרמה להתפעלות מיכולתה של ישראל לעמוד בהתקפות עליה ולהילחם חזרה. דורות של צ'כים שגדלו תחת צל מינכן וחיו בזמנים בהם צ'כוסלובקיה איבדה את חירותה שוב (תחת הדיקטטורה הקומוניסטית בשנים 1948 ו-1968 בהתאמה), **נפעמו מיכולתה של ישראל להגן על עצמה** ודבר זה היווה עבורם מקור השראה חזק.

"הרנינו לאלקים עוזנו הריעו לאלקי יַעֲקֹב."

מתוך פרק התהלים [פ"א] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 16 ²⁰	(י-ם): 16 ⁰²	(ת"א): 16 ¹⁶	(חיפה): 16 ⁰⁵
צאת השבת	(ב"ש): 17 ²¹	(י-ם): 17 ¹⁸	(ת"א): 17 ¹⁹	(חיפה): 17 ¹⁷

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

פרשת השבוע: **"וַיִּשְׁלַח"** [בראשית ל"ב 4 – ל"ו 43]

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל

יום ה', ט"ו בכסלו תשע"ז (15 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בדומה, ישראלים מרגישים חיבה לצ'כים. בשנת 1947, ערב הקמת המדינה היהודית, המשלחת הצ'כוסלובקית לנציבות המיוחדת של האו"ם קידמה את הרעיון של חלוקת פלסטינה לשתי מדינות. באותו הזמן, **טייסי ארגון ההגנה קיבלו את אימוניהם בצ'כוסלובקיה**. אחד מהטייסים, **עזר וייצמן**, הפך מאוחר יותר לנשיאה של מדינת ישראל.

בשנת 1948, רגע לאחר שהוקמה מדינת ישראל, **צ'כוסלובקיה הייתה הראשונה לספק לה נשק**. והיא עשתה זאת למרות החרם הבינלאומי. ישראלים ותיקים עדיין רואים בסיוע זה את אחד מהגורמים המכריעים שעזרו בניצחון המדינה היהודית במלחמה היהודית-ערבית הראשונה בשנים 1948-1949. אם כי, סיוע צבאי זה לא היה אלטרואיסטי לגמרי, כיון שישראל שילמה סכומים לא מבוטלים עבור הנשקים שלא היו נדירים כלל במזרח אירופה של אחרי המלחמת העולם השנייה.

למרות שבזמן הקומוניזם יחסי צ'כוסלובקיה-ישראל התקררו מעט(?), מיד לאחר 1989, היחסים התחדשו. כיום, **שתי המדינות לא רואות עצמן בנות ברית, אלא הרבה יותר מכך**. לישראל, הרפובליקה הצ'כית הינה מדינה אשר מבינה את המצב הגיאופוליטי של המדינה היהודית ובשונה מכמה מדינות מערב אירופה אינה פציפיסטית וצבועה. עבור הרפובליקה הצ'כית, ישראל הינה מדינה דמוקרטית, אשר בטחונה ורווחתה חשובים לדמוקרטיה העולמית ולחופש. **[מקור]**

"הרְנִינוּ לַאלֹקִים עֲזָנוּ הָרִיעוּ לַאלֹקֵי יַעֲקֹב."

מתוך פרק התהלים [פ"א] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 16 ²⁰	(י-ם): 16 ⁰²	(ת"א): 16 ¹⁶	(חיפה): 16 ⁰⁵
צאת השבת	(ב"ש): 17 ²¹	(י-ם): 17 ¹⁸	(ת"א): 17 ¹⁹	(חיפה): 17 ¹⁷

פרשת השבוע: **"וַיִּשְׁלַח"** [בראשית ל"ב 4 – ל"ו 43]

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל

יום ה', ט"ו בכסלו תשע"ז (15 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"הרנינו לאלקים עוזנו הריעו לאלקי יעקב."

מתוך פרק התהלים [פ"א] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום חמישי בשבת

כניסת השבת	16 ²⁰ (ב"ש):	16 ⁰² (י-ם):	16 ¹⁶ (ת"א):	16 ⁰⁵ (חיפה):
צאת השבת	17 ²¹ (ב"ש):	17 ¹⁸ (י-ם):	17 ¹⁹ (ת"א):	17 ¹⁷ (חיפה):

פרשת השבוע: "וישלח" [בראשית ל"ב 4 – ל"ו 43]

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל